

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Éves előfizetés átvétel:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 A postán belföldi körre:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Külföldre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnepnapok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Árjegyzékek visszavételére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 24.

Harcz.

Akinek nincs hite a győzelemben, az már előre meg van verve, akár ne is küzdjön. Küzdés nélkül pedig nincs élet, aki tehát kicsiny hitű az elhetetlen is és nyomoru sorsát megérdemli.

Nekünk magyaroknak van egy darab földünk, melyet Magyarországnak nevezünk, van vagy 8 millió hasonló véru, faju, nyelvü ember ezen a földön, kiket magyaroknak nevezünk, de nincs független, önrendelkezési joggal bíró hazánk, nincs szabad egységes nemzetünk.

Küzdöttünk azért, ami hiányzott. Nem a Széchényi, hanem a Kossuth hadi terve szerint. Megcsináltuk a csillogó tornyos háztetőt, a nemzeti önállóságot s mikor készen lett 67-ben, vállainkra vettük és tartjuk-tartjuk, mert nincs fa, amire ereszsük. Lophatják aztán a buzánkat, borunkat, rángathatják a szőnkat, csak kiabálunk, de elverni nem tudjuk a tilosbi járókat.

Alapot kell építeni. Az eddig elhanyagolt népoztályokat, anyagi érdekük rendezésével úgy kell megszilárdítani, hogy javát a magyar haza javával lássa összekapcsolva. Falat kell építeni. A nemzeti ségket úgy vezetni, hogy a magyar állameszmében keresbessék egyedül boldogulásukat.

Ha ebben az új irányu munkában megtépik a tetőt, csak azt teszik, amit eddig is tőrünk kellett, de ilyen óriási alap, ilyen erős fatak felépítése után tető alá kerül az feltétlenül. Most politikai helyzetünk: fent az ernyő, nincsen kas.

Ebben az új munkában nem a hadsereg vitészege, nem a remek parlamenti viharok, nem a csodás leleplezések, nem az izgató és pusztán izgatóra való közjogi viták juttatnak diadalra, hanem legelső sorban a szociális és tanügyi reformok.

Nézük e küzdelem esélyeit. Lehetünk-e kicsiny hitűek? Kérdem, rossz emberek vagyunk-e mi magyarok? Nem. Boldogulását kívánjuk mi minden polgárnak.

A cél megérdemli-e a küzdelem? Igen, mert ez a polgárok boldogulásából összegyűlt ereje, hatalma a magyar hazának.

Szociális téren megmutatta a direktívát Tisza, melyet törvény útján akar elérni. A munkás szabadságát és a munka érdemét, ingyen élő

izgatók skartba tételeivel. Ha tehát azon munkálkodunk, hogy a munkásokat elvadult ellenség helyett testvérekül vigyük a többi társadalmi osztályok közé, ez megéri azt az áldozatot, melyet a mai nagyon nyomoruságos viszonyok között is nagyon jól élő osztálynak kell hozni. Elvégre, ha negyvennyolcban önkénytelendott mondani a birtokos nemesség és papság óriási anyagi előnyökről, ma legyenek olyan nemesek azok, kik a vagyomban ezek helyébe léptek, mint a lenézett régi nemesség s ne csak kiabálja, de gyakorolja is a testvériséget.

A nemzetiségi téren erős, határozott tanügyi reform kell. Erősebb, mint a mostani. Hivalkozunk Oroszország és Németországra. Tessék utunk indulni. A nemzetiségnek nem lesz kárára, ha a nemzet nyelvét megtanulja és kötelező lesz mind-n jogi vonatkozásu dologban használni is. Most nem értik meg e természetes dolgot majd később belátják épp úgy, mint a vasutak hasznát, melytől eleinte irtóztott a nép s kenyerét, buzáját stb. feltette.

A nemzetiségek érzelme olyan, mint egy odvas fog. Folyton faj s folyton jajgatnak miatta. Plombirozni már nem érdemes azt a fogat, ki ke'l huzni. Éppen olyan hársak lesznek a foghuzás után, amekkorát ordítanak, ha belő kap a foghuzó.

De nekem úgy tetszik, hogy a kultusz miniszter ur iskola törvénye olyanformán tapintatos, hogy egyszerre csak egy millimétert huzzunk a rossz fogon, majd később megint egy millimétert, ami, bizony mondom tán nem is tapintatos.

Erős öszinte szociális program, nyílt, bátor és gyors nemzetiségi politika és feltétlen hit a magyar nemzeti egység és erőért folytatott harc diadalában ez az igazi magyar politikai program a szent harc, melyben a győzők s legyőzöttek egyaránt boldogabbak lesznek.

A Tisza szociális és Berzeviczy kulturális törvény tervezete adta az alkalmat, hogy az életbevágó nagy dologról szóljunk.

P—y.

A választások.

A képviselőházban mindenki az új választásokról besz l. Az ellenzék s a kormánypárt egyaránt híreszteli, hogy új választás lesz, de csodálatos, ha magukba vannak, a legelső megjegyzésük ez:

Női férfi és gyermek cipők férfi, halina és fiu esizmak, galocsnik óriási választékban. Tri és fiu nyalször, lóden és Plüsch kalapok, és sapkák. Bőr bélelt, és kötött kesztyük, fehér és szines uri ingek, plüsch és flanel takarók, jäger és marinó alsó ingek, nadrágok, harisnyák, gamástik, lábszárvédők, s még számtalan czikkék. Óriási választékban mélyen leszállított árak mellett.

Fábry Testvérek

ÁRUHÁZA, Fő-utca

Ajánlja az őszi és téli idényre érkezett újdonságait FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK mellett.

és tartama alatt egyoldaluan felbontani és az elvállalt munkát tetszése szerint bármikor félbehagyni.

Ha a munkás a megállapított munkafeltételeket nem találja már megfelelőeknek és jobb feltételeket akar magának biztosítani, módjában áll munkáját akár a törvény 92. szakaszában, akár a munkarendben, akár a közte és a munkaadó között létrejött megegyezéssel megállapított felmondási határidő pontos betartása mellett megszüntetni, ami ellen még az esetben sem tehető kifogás, ha a munkások a munkás viszonyt tömegesen, összebeszélés folytán mondják fel. Ha azonban a munkások akár egyenkint, akár összebeszélés folytán tömegesen, a törvény rendelkezése, a munkarend, vagy a megegyezés ellenére, a felmondási határidő betartása nélkül a munkaviszonyt megszakítják, e jogosulatlan felbontásból származó, a munkásra, illetve a munkásokra háruló jogkövetkezmények nem vesztik el érvényességüket. Ebből önként folyik, hogy azzal a munkással szemben, a ki a törvény 92. szakaszában, a munkarendben, vagy a szabad egyezkedés alapján létrejött megegyezéssel megállapított felmondási határidő mellőzésével, tehát jogosulatlanul lép ki a munkából, akár egyenkint, akár összebeszélés alapján tömegesen történik is ez, az 1884. évi XVII. t.-cikk 159. szakasza nyer alkalmazást. A törvény eme hivatkozott szakasza természetesen minden egyes munkással szemben külön alkalmazandó és minden munkásra nézve külön állapítandó meg, hogy a kölcsönös megegyezéssel létrejött munkaszerződés ellen vétett-e. Tömeges eljárásnak ez esetben helye nem lehet. Jelen rendelet azonnal hatályba lép s ugyanakkor hatályukat veszítik az ezzel ellenkező összes előző rendeletek, míg az ipartörvény 159. szakaszának alkalmazásánál követendő eljárásra nézve ez év június 3-án 10993 VII. szám alatt kibocsátott körrendelet irányadó. Felhívom a másodfoku iparhatóságot, hogy e rendeletet az elsőfoku iparhatóságokkal és azok után a hatósága területén levő összes gyárakkal és ipartestületekkel közölje, egyben pedig annak végrehajtását saját hatáskörében is ellenőrizze. — Budapest, 1904. október 22-én. Hieronymi s. k.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 24.

Elnök: *Jakabffy* Imre
Várady Károly személyes kérdés címén kér szót.

A szombati ülésen a kereskedelmi miniszter beszéde végén tett azon megjegyzése, hogy »becsapják az országot« nem a miniszter egyéniségét illette, hanem a napirenden levő törvényjavaslatot.

Wolfner Tivadar közbeküldéséért, hogy »Várady megint szemtelenkedik«, más uton fog elégtételt szerezni.

Következik az

olasz provizórium

folytatólagos tárgyalása.

Lenzl Adolf: Kémiailag bonczolgatta az olasz provizórium törvényjavaslatát. Kimutatta, hogy az olasz kereskedelmi szerződés tárgyalása alkalmával, mint csapták be az olaszok a magyarokat, a kémiában teljesen járatlanok. Mindenki előtt bizonyos, hogy azok a kémiából némi ismeretei vannak, hogy azok az állítólagos szigorítások, amelyeket az olasz borbehozattal szemben alkalmazunk, mind kizárólag nagy kedvezmények az olaszoknak. Az olasz bort nem a gyenge alföldi bor javítására használják, hanem a speciális magyar fajborok készítésére.

Ezután teljes szakértői tudással magyarázta a borházásítás technikáját, mely korántsem oly egyszerű, mint a kémiában járatlanok kezelik.

A házásításra vonatkozó magyar intézkedések ismét csak arra valók, hogy a magyar bor meghamisítását hosszabb időre biztosítsák, mert a házásítás processusa évekre is kiterjedhet.

Majd német kémikusok könyveiből s Szilágyi műegyetemi tanárnak munkáiból felolvassa, hogy az olaszbor keveréssel mennyire tönkre tették a tokaji bor kivételét a külföldön.

A szerződés tárgyalásakor azonban nem hallgatta meg a magyar kormány sem a földművelésügyi miniszterium legelső kémikusának Kossutányinak, se László Edének a kitűnő borkémikusnak véleményét, hanem a borkémiához semmit sem értő méltóságos urakra bízta a tárgyalást. Szólok meg van arról győződve, hogy ha e törvényjavaslatot megszavazza a képviselőház, akkor a magyar fajbornak három év alatt vége van. A javaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Krasznay határozati javaslatához. (Általános helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Babó Mihály: Sem a tisztességnek, sem a törvényességnek nem felel meg azon eljárás, melynek ez a törvényjavaslat az eredménye. Hosszasan bizonyítgatja, hogy ez a törvényjavaslat örökre utját akarja állni az önálló vámterület felállításának. Ezután Nagy Ferenczel polemizál arra nézve, hogy Magyarországnak vannak-e alaptörvényei? Szólok törvényenlét bizonyítja, hogy igenis van, és ezt bizonyítandó felolvassa az 1868. évi XXX. t.-cikk és az 1867. évi XII. t.-cikket, mint alaptörvényeket. Ha felállítják az önálló vámterület sorompóit, akkor ki fog domborodni, hogy Magyarország a magyaroké és hogy az teljesen független önálló szervezettel bíró ország. Ezt nem akarják a tuloldal, hanem inkább sértegetik törvényeinket, mint a hogy most ezzel a szerződéssel megsértették az 1899. évi XXX. törvény-cikket. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Azt mondják nekünk érdekeink a közös vámterület, már pedig ez nem áll, mert míg ez tart, addig Magyarország mindig minusra dolgozik, míg Ausztria 30 milliós plussal zár. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Kérdi a kereskedelmi minisztert, mi történt Magyarország és Mexikó között 1903. január elseje óta, mert azóta nincsen vele szerződésünk. Erre feleljen meg a miniszter ur.

Gabányi Miklós: Azt tartják hallgatni arany.

Felonyi Géza: Előadó ur, mi újság Mexikóba?

Molnár Jenő: Tömegesen akarnak kimenni Mexikóba, de nincs szerződés?

Bujánovits Gyula előadó: Ez jó viccz.

Elnök: Csendet kérek.

Babó Mihály: A törvényjavaslatot a joggal, a törvénnyel és a politikai tisztességgel összeférhet ennek tartja és azért nem fogadja el, hanem csatlakozik Krasznay határozati javaslatához. (Általános helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggesztette.

Barta Ferencz: A javaslat közjogi botlásait ostromozza.

Nessi Pál beszédében a romániai állapotokra hivatkozik, hol már sokkal előbbre vannak mint mi. (Hieronymi fejével nemet int.)

Nessi: Hiába int a miniszter ur, ugy van az, a hogy én mondom. Nem fogadja el a javaslatot.

Hieronymi Károly miniszter rövid válasza után 2 óraker véget ért az ülés.

A kath. nagygyűlés vége.

Budapest, 1904. okt. 24.

Amilyen impozáns, lélekemelő volt az ötödik kath. nagygyűlésnek a kezdete és folytatása, éppen olyan méltó és megható volt a befejezése. Mária tisztelete hangzott a nagygyűlés felé az elnöki megnyitóból a szeplőtelenül fogantatott Szüzanya tiszteletére rendezett felejthetetlenül szép körmenettel ért az véget, amelyben gyönyörű példaadásképpen részt vett trónörökösünk testvérhuga *Erszebet* főhercegnasszony is.

A IV. nyilvános ülés.

Az utolsó nap eseményeit szent mise vezette be. A belvárosi főplébánia-templomban szentmisét mondott *Mailáth* Gusztáv gróf erdélyi püspök és utána *P. Komarik* István szivet és lelket megragadó szentbeszédet mondott, amely felgyújtotta a katolikus érzések tüzeit és lelkes, ájtatos hangulatot készített elő a következő IV. nyilvános ülésre.

Tizenegy óraker nyitotta meg az ülést *Zichy* János gróf elnök, aki mellett *Boromisza* Tibor kanonok és *Matyasovszky* lovag alelnökök és *Gyürky* Ödön titkár ültek. Az elnöki asztal körül helyet foglaltak:

Dessewffy Sándor esanádi, *Mailáth* Gusztáv gróf erdélyi, *Szmrecsányi* Pál nagyváradi, *Városvy* Gyula székesfehérvári, *Radnai* Farkas besztercebányai, *Bende* Imre nyitrai, *Firczák* Gyula munkácsi, *Csáky* Károly gróf váci, *Szabó* János lugosi püspökök, *Fehér* Ipoly főapát, *Várady* Árpád, *Fischer* Colbrie Ágost, *Wolatká* Nándor cz. püspökök, *Steinberger* Ferenc szeminárium rektor, *Molnár* János országgyűlési képviselő, *Giesswein* Sándor, *Seifrisz*, *Dudek* János kanonokok, *Pongrácz* báró prépost, a világiak közül *Zichy* Nándor gróf, *Mailáth* György gróf, *Csekolics* Endre gróf, *Batthyány* Iván gróf, *Révay* Ferencz báró, *Czirák* Antal gróf, *Mailáth* Géza gróf, *Mikes* Lajos, *Eszterházy* Miklós herceg és *Zichy* Aladár gróf, *Udvardy* Ferencz, *Meszlényi* Pál orsz. képviselők

Az ülés megnyitása után *Boromisza* Tibor alelnök felolvasta az újabbban érkezett üdvözlő táviratokat, a többek közt Rómából *Zichy* Gyula szolgálattevő pápai kamarását.

Ezután *Demecsky* Mihály dr a Ferencz József-intézet kormányzója tartotta meg előadását a »Katholikus ifjúság erkölcsi védelméről«

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Giesswein* Sándor kanonok lépett az előadó asztalhoz és feszült figyelemtől kísérve nagyszabású és pompás szónoki lendülettel előadott beszédet mondott a magyar nép megmentéséről szóló demokracziáról.

Lelkes éljenzés követte a gyönyörű előadást és ez a tetszés zaj beleolvadt abba a lelkes tüntetésbe, amely a katolikus reneszánsz ősz előharcosát, *Zichy* Nándor grótot fogadta, a ki a hitélet befolyásáról beszélt a társadalomra.

Zichy Nándor beszéde.

Nekem az a kedves feladat jutott, hogy a hitélet befolyásáról szóljak a társadalomra. Én üdvözlöm ezt a feladatot, mert ebben találok az egész életet. Mi a hitélet? Először is a hit. De én még másba is helyezem, abba, amit minden nap el kell imádkoznunk az imádságok imádságában: a Miatyánkban. »Magszenteltessék a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod.« Nemcsak Istenisztelet, az Isten szent akaratában való megnyugvás ez, hanem önfelajánlás is, hogy mindent ugy teszünk, amint a Isten akarja és hogy amit az Isten adott, az ő egyházát és

Róth M. utóda

A téli évadra érkezett angol ujdonságait

Egyedüli raktár

Fownes féle (Valódi amerikai angol kesztyűkben) (cipőkben)

uri ingek mérték szerint

angol vadász mellény és bőrkabát különlegességek.

annak fejét, a római pápát tiszteljük. Enélkül nem lehet az Isten akaratát teljesíteni. És a hitélet miben leli erejét? A szentségekben. És ezeket a szentségeket megtagadni nem lehet, nem szabad, nem szabad egyeseknek, nem szabad az államnak sem. A szociális életben, a társadalomban első a házasság szentsége. Ennek tiszteletét megtagadni nem lehet és nem szabad. Követeljük ennek elismerését az államtól, mert előttünk más házasság nem létezik, mint az Isten előtt kötött házasság. (Élénk tetszés. Taps.)

És ki mutatja meg nekünk ebben az utat? Az egyház a római pápa és az egész tanító egyház. Azért kell nekünk praevindikálni és *revideálni az egyházpolitikai törvényeket.* (Lelkes éljenzés. Taps.) X. Pius pápa encziklikája bátorít bennünket a további küzdelemre és az utat *nem csak a templomban,* hanem *az életben is* kell keresnünk. X. Pius pápa midőn az egyház tevékenységének megadta az utmutatást, XIII. Leo encziklikáját magyarázta, midőn az államtól, a keresztény kötelességekről, a felebaráti szeretetről, engedelmségről és az Isten parancsának való engedelmségről szólt. Azért, tisztelt nagygyűlés, nem akarok hosszadalmas lenni.

Isten kegyelméből a regisi szent Ferencz ügye az én kezemen is megfordult. Ezer meg ezer vadházasságot, jobban mondva ágyasságot kötnek évenként, ahol nincsen a gyermeknek törvényesen elismert szülője és ebből mi ered több? Egy erkölcs- és vallásnélküli nemzedék. *Pesten egy munkás pap 530 ilyen vadházasságot szüntetett meg.* Mit tud tenni itt az állam? Semmit. S aki a paphoz, az egyházhoz megy, mi viszi oda. A lelkiismerete. De ki élészti azt? Egyedül csak az egyház. A szegény embernek más oktatója nincsen, csak a papja. S mi az az 530 eset? Csupán Pesten 2-3-4 annyi van. Hány itt a meg nem keresztelt gyermek, hány a felekezeti nélküli ember. S minő állapot az, hogy az ember, aki megesküdött, azt mondhatja, hogy most már jobb lesz az egyházhoz nem tartoznia, felekezettlenné lenni s azután az esküt nem tartja meg. Hiszen ahol az eskü szentsége, melyen alapszik az állam és rend, nem tartatik tiszteletben, ott fölbomlik minden rend s maga az állam is. Hát vajjon a koronázás ténye nem eskü-e? Ezt nem szabad megszegni. Az eskü tehát szent, csak az élet bánik el vele másképp.

Én nagyon sokat várok az önök közreműködésétől, legfőképpen azt, hogy a keresztény igazságokat keresi a társadalom és az állam egyaránt.

Köszönöm a szíves figyelmet. Sokat mondhatnék még, de talán most elég lesz. Éljen. Halljuk! Halljuk! Kérem kell önöktől csak annyit, hogy ne hagyja magát visszatartani jövőben sem a nagygyűlések látogatásától, amelyen vegyenek minél többen részt akár inra, akár extra. (Hosszas éljenzés.)

A hosszú, szünni nem akaró óvációk lecsillapodása után Zichy János gróf elnök föl-kérte Szmracsányi Pál püspököt, hogy tartsa meg a záróbeszédet és adja főpásztori áldását a jelenlévőkre. A püspök gyönyörű beszédben foglalta össze a lezajlott nagygyűlés főbb gondolatait.

Szmracsányi Pál püspök beszéde.

Tisztelt Katholikus Nagygyűlés! Elnök ur Ő méltósága szólított föl, hogy a nagygyűlés e szomorú föladatát, az éiválás pillanatában, a bucsuzkodást, a boldogságos Szüzanya pártfogása alatt én teljesítem és az ötödik nagygyűlés végperceiben az Isten áldását kerjem le püspöktársaim nevében is és hálát mondjak

szívem melegével a boldogságos szeplőtlen Szüzanyának, hogy a mi gyűlésünk fölött örködött és hogy megengedte, hogy hitünkön az Ő szentséges szent Fia előtt vallomást tehetünk.

Mindnyájunk nevében ez ünnepélyes pillanatban hálás köszönetet mondok a mi tisztelt és szeretett elnökünknek, aki a nagygyűlést oly gondosan előkészítette és aki tanácskozásainkat oly bölcsen vezette. Mindnyáján osztozunk az általa kifejezett kívánságban, amely bár egyesítene mindenkit, aki nem szegyenli az evangéliumot és kész Krisztusért küzdeni. De a nagygyűlés nevében is kötelességemnek tartom köszönetet mondani Budapest székesfőváros azon szívességéért, melylyel e díszes termet átengedte és összejövetelünk föladatát mindenképpen előmozdította.

És most, midőn önök az ünnepélyes hitvallás után a szélrőzsa minden irányában eloszolnak, vigyék magukkal nemes szíveikben az összegyűjtött ígéret és igazságokat, vigyék magukkal a keresztény hitvallást és azon erős elhatározást, hogy mindazt, amit itt hallottak, otthon, tűzhelyeiken folyton ápolják és a templom és a katolikus iskola érdekeinek megvédésével óhajainkat folyton szem előtt tartani és érvényesíteni fogják.

Fogadják meg keresztény testvéreim, hogy tűzhelyeiken mindenekelőtt a családi szentély tisztaságát meg fogják óvni s részt fognak venni a katolikus egyesületi életben.

Meg vagyunk győződve arról, hogy legyen hatáskörük bármely tág, Isten előtt egyforma érdemük lesz, mint egyforma a gazdag adománya s a szegény fillérje az Isten előtt.

Ragaszkodjanak törhetlen hűséggel mindazon igazságokhoz, amelyeket a nagygyűlésen előadtak és olyan szépen kifejtettek. Ha szétoszlának a magyar alföld rónáin, vagy a telföld bérezein, legyenek egyek az egyház és szentséges feje iránt hűséges ragaszkodással, a haza és király iránti szeretetben. És legyünk egyek a mi nagy patrónánk, a szeplőtlen Szüz tiszteletében, aki égi trónusából, csillagos lakából kegyesen tekint le reánk és megfogja hallgatni szívünk fohászát, amelylyel kötelességünk hűséges teljesítése közben hozzá fordulunk.

Áraszsa Isten az Ő mennyei szent áldását, hogy az Ő kegyelme folytán Krisztus urunk menyei nagy seregében, a katolikus egyház életfolyásában erőt, bátorságot és kitartást mérithessünk.

A beszéd végén főpásztori áldását adta a püspök a nagygyűlés tagjaira, amit az egész közönség térdel-állva fogadott.

Ezzel véget ért az utolsó nyilvános ülés. Felhangzott a karzaton az orgona szava és a pápai és magyar nemzeti himnusz hangjai mellett oszlott el a magyar katolikusok lelkes csapata.

Az Immaculata-körmenet.

A belvárosi főtemplom már félnégy óraker megtelet ájtatos hívőkkel, akik közös imádságokat mondva várták a főpapok, világi papok, szerzetesek és növendékpapok gyülekezését. A szentélyben már ekkor ott térdelt Városy Gyula székesfehérvári püspök, Hosszu Vazul

görög szertartású püspök és Fraknoi Vilmos címzetes püspök. Sorban érkeztek rövid egymásutánban a nagygyűlésre a fővárosba érkezett egyházi méltóságok. A templom tágas sekrestyéje csakhamar szűknek bizonyult a várakozók befogadására.

Végre föllélt a menet, hogy a templomon áthaladva a főkapunál fogadja *Lichtenstein* hercegasszonyt, leánynevén *Erzsébet* főhercegnőt, *Ferenc Ferdinánd* trónörökös hugát, aki udvarhölgyének, *von der Wense* bárónőnek kíséretében személyesen részt vett az Immaculata hódolatán. A menetben, melyet a celebráns főpap *Radnay* Farkas besztercebányai püspök vezetett a kispapság után a praelátusok, kanonokok és apátok hosszú sorát láttuk.

Ott voltak, hogy néhány ismertebb nevet említsünk: *Wolafka* Nándor címzetes püspök, debreczeni prépost-plebános és *Várady* Árpád címzetes püspök, miniszteri oszt. tan., akik infulában asszisztáltak a körmenetet vezető püspöknek, Kanovics Béla cz. püspök, budapesti-józsefvárosi plebános, Molnár János országgyűlési képviselő és Fischer Colbrie Ágost, a Pázmáneum igazgatója, esztergomi prelátus-kanonokok, Boronicsa Tibor prelátus és Kleiner Lajos sármonostori apát, kalocsai kanonokok, *Steinberger* Ferencz rektor, nagyváradai kanonokok, *Gieswein* Sándor, a Szent-István-Társulat alelnöke, győri kanonok, Szuborics Jenő kompolti apát, székesfehérvári kanonok, Bakcsy Károly dr és Schmidt János váci kanonokok, Kránitz Kálmán és Téter Pál veszprémi kanonokok, Batthyány Vilmos gróf és Nemesek Ferencz nyitrai kanonokok, Döbrössy Alajos képezdei igazgató, pécsi kanonok, Kollányi Ferencz jaáki apát, Kánter Károly apát, királyi várpalotai plebános, Lollok Lénárd apát, Bakács János és König Gusztáv pápai kamarás, székesfővárosi plebánosok, *Demkó* György rektor, magnúkus, Kiss János prelátus, egyetemi tanár, Mamuzsich Félix címzetes kanonok, szabadkai plebános, Károly Ignác pécsi apát-plebános, Pongrácz Adolf gróf vágújhelyi prépost-plebános, *Groh* Ferencz gyulai prépost-plebános, Varga Mihály pápai káplán, csanteleki plebános, Grosch Adolf püspöki titkár, Riesz Ferencz, a jézustársasági atyák budapesti házfőnöke és még számosan.

Lassan, méltóságteljesen vonult ki a papság a belvárosi templomból. Ott künn azalatt már megérkeztek a nagy körmenet többi csoportjai, melyek a főváros öt különböző templomában gyülekeztek s úgy vonultak a főplebánta templom környékére.

Itt a Városház-térről a Váci-utczán lefelé haladva olvadtak be az egyes csoportok a nagy körmenet jól szervezett egészébe.

A menet élén a budai katolikus kör, a legényegyesületek, iparos és tanoncgyuletek. A kongregációk növendékei és az internisták haladtak kitünő rendben. Utánuk programmszerű rendben csatlakoztak a többi fővárosi csoportok.

Közbe egy-egy vidéki egyesület tagjai következtek. A váci meg a nyitrai katolikus kör és legényegyesület, a nagyváradai *kath. legényegylet*, a kosdi katolikus kör, a rákos-szentmihályi és a mezőkövesdi katolikus kör, szép számban voltak képviselve.

Hatalmas fölvonulás volt a munkáskongresszus tagjainak csoportjáié, kik közül több ezren voltak jelen.

Kétoldalt, merre mentek, a legtöbb ház ünnepi díszet öltött, gyertyafény ragyogtatta meg a máskor közönyös ablakokat, zászlók, lobogók vettek ünnepi hangulatot a máskor vasárnap délután végképp kihalt aszfaltos utczákba. És véges-végig mindenütt tiszteletteljes csendben álló nézők ezrei és minden résztvevő arczon komoly ünnepi öröm fénye derült.

U J!

Megnyitá

U J!

MAGYAR DIVATCSARNOK

Szent-László-tér, (Kis-piacz)

Saskapu mellett.

Kizárólag szép, divatos és jó minőségű árúk. Az őszi idény különlegességei ruhaszerekekben, costümekelmék, blouse- és ruháselmék, cászon-, chiffon-, damaszt-árúk, ágygarmiturák, saját készítményű paplancok Teljes meggyászonyi kelenggyék.

Ár tekintetében kétséget nem szenved, hogy olcsóbb mint bárhol

Szíves partfogást kér tisztelettel!

MAGYAR DIVATCSARNOK.

A Szervita-tér Immaculata-szobra előtt emelvényen oltárt építettek, melyen most számtalan égő gyertya lángja reszketett. Oldalt egy kandalóber szabad lángja ontotta sárga fényét a méltóságosan közelgő menetre, melyet köröskörül kitűzött lobogók, az árbócfák lenge standartjai messziről üdvözölnek.

A körmenetet vezető püspök után annak fenséges résztvevője, *Lichtenstein* hercegnő is fölment udvarhölgye kíséretében az emelvényre, ahol legott leborult az előkészített imzámolyra. A zenekar ájtatos éneke bevégeződött. Ekkor *Radni* Farkas püspök elkezdte fenhargon a loretói litánia előimádkozását. A főpapság tédre borulva imádkozott, az utczák ájtatos népe pedig ezerszeres erővel ismételte a könyörgéseket. Letenye után a főpap emelkedett hangon előimádkozta Esterházy nádornak gyönyörű felajánló imádságát Magyarország Nagyszonyához.

Fél hat felé járt az idő, mikor a papság a Ranolder- és a Simor-intézet növendékeinek sorfalán áthaladva, visszatért a belvárosi főplebánia-templomba. A körmenetben 30.000 ember vett részt.

Mikor a papság visszatért a templomba s a közönség sietve sietett, hogy *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök főpásztori predikációját hallgassa, a rendőrségnek a templom aránylag szűk bejárata előtt feltorlódott közönség között is szépen sikerült a rendet fentartani.

Majláth püspök azzal mentette ki a körmenetről való elmaradását, hogy a Mária-kongregáció egy korán letört virágának beszen- telésén volt. Közvetlen melegséggel elmondott szavai érezhető hatással voltak a templomban öss'esereglett hívőkre. Szentbeszéd végén a püspök a gyóntató székbe ment s az apostoli lelkületű püspököt és papjait a késő esti órákig a gyónásokban tartották a tömegesen jelentkezők, közöttük számos férfi, tagjai annak a katolikus intelligenciának, mely hivatva van a jövő katolikus Magyarország gerinczét képezni.

A szentbeszéd után *Te-Deum*ot intonált a czelebráns püspök. Azután a papság a templom főkapujáig kísérte ő királyi fenségét, *Erzsébet* főhercegnőt, *Lichtenstein* hercegasszonyt, akinek *Radni* Farkas püspök néhány szóval köszönetet mondott megjelenéséért, mely nagy tekintben növelte a gyönyörtelen sikerült egyházi ünnepélynek erkölcsi és társadalmi jelentőségét.

A keresztény munkásegységek kongresszusa.

Vasárnap este volt a keresztény munkások kongresszusa.

A kongresszuson mint érdeklődők részt vettek: *Zichy* Mária grófnő, *Fay* Péter gróf pápai protonotárius, *Boromisza* Tibor kalocsai kanonok, *Geöcze* Sarolta urnő, *Udvary* Ferencz és *Kaas* Ivor báró országgyűlési képviselők, *Zlinszky* János dr. tiszti főügyész, *Posits* Mihály kanonok, Nagy Emil dr. fővárosi ügyvéd és még számosan a katolikus nagygyűlés és a fővárosi előkelőségei közül.

A gyűlést a keresztény szociális egyletek országos szövetségének előző napon megválasztott elnöke, *Gieswein* Sándor dr. kanonok nyitotta meg, röviden utalva és egyúttal hálásan megköszönve azt a nagy érdeklődést, amelyet a katolikus társadalom a keresztény alapon szervezkedő munkásság iránt tanúsít.

Udvary Sándor dr. volt az első szónok. Beszéde telve volt tudással, előadása lelkesedéssel, erővel és hűvel.

A gyűlés második szónoka *Huszár* Károly a keresztény munkásmozgalom legbuzgóbb harczosa volt. Népszerű modorban, talpraesett hasonlatokkal óriási hatást keltve beszélt a keresztény munkásmozgalomról.

Prohászka Ottokár dr. egyetemi tanár lépett azután az előadói asztalhoz.

Az állam, az egyház és a társadalom szociális feladatairól beszélt az illetet szónok. Az örökké alakulásban levő világot, mondotta, ma szenvedés és szenvedély gyöttri. Ebből fakadt a szociális áramlat, melynek hatása erős, já-

rása mély. Kitérni előle nem tud sem az állam, sem egyház, sem a társadalom. De nem is szabad. Bele kell állaniok a munkába, mely egy emberhez méltó állapotot akar teremteni. A forradalmi szocializmus reménykedik, hogy erőszakkal, katasztrófákkal éri el a czélt. Ezzel szemben mi nem hiszünk a katasztrófák, a revolúciók teremtő erejében.

A forradalom lehet politikai jogok szülője, de nem lehet gazdasági rendszer létesítője. Mi a fejlődésben bizunk. Haladni akarunk a nemzeti élet kiépítésében. A politikai egyenjogúság felé törekszünk. Előbb azonban jogvédelmet kérünk. Jogvédelmet kérünk az államtól a munkásnak, jogvédelmet a munkásnő és gyermek számára. Védni ez az első jog és kötelesség. Védni kell a népet a nyomor ellen, munkaerejének kiaknázása, vérének elpocsékolása ellen. Maga az állam a csatatereken, a föld e szegényfoltjain pocsékolja a vért és pénzt. Csak ha meg van a jogvédelem, lehet az egyenlőségről beszélni. Erre még nevelni kell a népet.

A társadalomnak még nincs érzéke a munka becse iránt. Nem is csoda. Nálunk a rendiség még csak papíron van eltörülve. Az életben nincs. A társadalmi érzése, felfogása nincs úgy megdolgozva, hogy a politikai egyenlőség mértékében elnyerték volna a szociális állást, becsülést. Nálunk még mindig az ur a typus, a vezető alak. Csak az ur valami. És ur, aki nem dolgozik. A társadalom eszménye nem dolgozni. Az urak fent, a szegények lent egy huron pendülnek. Egyik sem becsüli a munkát. Mindkettő szabadulni akar tőle. Nem tanították meg a munka becsülésére. Az ifjuság a gimnáziumba zudul, mert ur akar lenni. Amerikában ez nem így van. Ott a latainerség nem imponál. Dolgozni és keresni akar mindenki. Nincs tiszteletben a munka, mert fejletlen a magyar ipar, mert műveltségben hátramaradt az iparososztály. Az iparoslegények műveltség tekintetében elmaradtak, még az iparoslányoktól is. Ez félszeg állapot. Ha jobb viszonyokat akarunk teremteni, kezdjük az észnél és a javításnak el kell érni a szívig. Legyen demokratikus szellem. De demokraczia csak ott lehet, ahol műveltség van. Ha akarjuk a demokráciát, művelődjünk észben és szívben.

Az egyház a szociáldemokraták előtt a gyűlölet listáján áll. Két okból. Először, mert a szocializmust kombinálták a materializmussal másodsor taktikai fogásból. Az előbbit a német filozófiának köszönhetik. Nagy emberek részben zsidók, részben atheista filozófok voltak s mint ilyenek a vallás iránt igazi érzékel nem bírtak.

A tömegeket könnyebb a radikalizmus útjára terelni, ha materialistákká tesszük őket. Gyűlölik az egyházat, mert a legerősebb konservatív hatalom. Pedig az egyház, bár természeténél fogva konzervatív, az új idők jogos kívánalmai előtt nem zárkozhatik el soha. Vannak az egyházi férfiak között öreg urak, akik a multban élnek és vannak áramlatok, amelyek távol esnek a jelentől. A sziklákat át kell furni, hogy az új idők élete akadálytalanul törthessen jóra. A papságnak gyakorlatilag kell befolyani a munkás mozgalomba. Neki mindig a gyengébb pártján kell állania. A krisztusi papság érte át, hogy nem a hatalmasokat kell pártolni, azok megélnék anélkül is. A szegénynek kell küzdeni, vele kell dolgozni, érte kell szenvedni.

Igy lesz egygyé vele. A keresztény szo-

cializmus kibontott zászlajára ismerék. A zászló rudján kereszt fénylik. Egy világalakulás vihara lengeti ezt a zászlót, s mikor a viharverte fodrok kissé elsimulnak, úgy látom, hogy a názáreti ácsmühelynek képe van a zászlóra festve. Szébb hivatást nem tudok elképzelni, mint e zászló alatt küzdeni az emberiség boldogításáért, a keresztény világnézet diadaláért.

A hálás közönség perczekig valóságos extázisban ünnepelte a szónokot.

A kongresszus nevében Kuna András kunszentmiklósi földműves, a kongresszus egyik alelnöke, köszönte meg a szónokok, valamint a rendezőbizottság fáradozását. Végül *Gieswein* Sándor elnök, a jövő évi viszontlátás reményében bezárta a keresztény munkásegységek első kongresszusát.

A keletázsiai háború.

Megtámadott halászbárkák.

London, október 24. Hulli távirat szerint az orosz keleti tengeri hajóraj nekiment két hulli halászbárkának s azokat elsüllyesztette. 18 halász vízbefut. Hír szerint az egyik orosz hajóraj rálőtt a halászbárkára és egy angol kapitány halálát okozta.

London, okt. 24. 50 hulli halászbárka révkalauzainak képviselői tudomására juttatták a külügyi hivatalnak, a tengerészeti főhivatalnak a balti hajóraj támadását. Az orosz hajóraj első része 17 és 22-ike között való éjjel vonult el a halászbárkák mellett s éjjelkor jött a többi hajó. Ez fényezőit a halászbárkákra irányította és egyúttal tüzet kezdett. A Crane nevű bárkát elsüllyesztették. A kapitány és az első tisztnek holttestét kihúzták a hullámokból és Hullba szállították. A tisztnek fejét leszakította a löveg. Az angol hajókon még több sebesült van. A Moulmine és Mino az oroszok tüzetől egészen megrongálva érkezett Hullba. A Minon 16 sérülés volt. Attól tartanak, hogy még egy halászbárka elsüllyedt legénységgestül.

London, okt. 24. Este Hullba nagyszámú halászbárka érkezett. A halászok azt beszélék, hogy péntekre virradóra éjjel a balti hajóraj löni kezdett rájuk, miközben két bárka elsüllyedt. Kettő meghaltak, többen megsebesültek.

Budapest, október 24. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik, hogy az oroszok balti hajórajja az éjjel megtámadott a nyílt tengeren husz angol halászbárkát. Az orosz hadihajók a reflektorok vakító világosságánál nézték a bárkákat, amelyeket később körülzártak. A bárkák tetejéről jelt adtak az orosz hadihajóknak, hogy nincs ellenséges szándékuk, de az oroszok a jeladásra ágyuszóval feleltek. Több mint egy fél órán keresztül gyorstüzélekkel lövöldöztek az angol halászbárkákra, melyek közül több elsüllyedt. Az egyik hajó kapitányát halálosan találta egy golyó.

A londoni lapok a legnagyobb felháborodással írják az oroszok kegyetlenségéről s a történekeért fényes elégtételt követelnek az orosz kormánytól. Kívánják, hogy a balti hajóraj parancsnokát hívják vissza állásából. Az orosz kormány már kijelentette, hogy a legmélyebb bocsánatkérésre kész és sajnálatát fejezi ki a történeke fölött. Hír szerint az orosz hajóraj azért támadta meg a halászbárkákat, mert figyelmeztették őket, hogy a japánok titkos támadást akarnak intézni ellenük. Az oroszok a bárkákat torpedóknak nézték.

A japánok visszavonulása.

Pétervár, okt. 24. Az orosz távirati ügynökség mukdeni külön tudósítója táviratozza tegnaptól: Ugy látszik, hogy a japánok a Sahon át akarnak visszavonulni. Kiűrtették a sahol pályaudvart és csak kis mértékben viszonozzák tűzünket. Ostromágyuink megkezdtek tevékenységüket.

60.000 fő veszteség.

Tokió, október 24. Oyama tábornok e hónap 22-ig az oroszok Saho melletti veszteségeit illetőleg történt kutatások eredményét a következőkben foglalja össze: elfogtak mintegy 500 embert. Orosz holttestet találtak 10,550 et, zsákmányoltak 45 ágyut, 6920 gránátot, 5474 lőtegyvert és sok lőport. Az orosz holttesteket katonai tisztelettel temették el. Az oroszok veszteségeit 60,000 főre becsülik. A kutatásokat folytatják.

Uj orosz hadtestparancsnok.

Pétervár, október 24. Rjevzi tábornokot kinevezték a 19. hadtest parancsnokává. Az orosz távirati ügynökség tegnapi keleti kharbini jelentése szerint 6-ika óta mintegy 25,000 sebesült oroszot szállítottak észak felé.

Az oroszok összpontosítanak.

London, október 24. A Reuter-ügynökség tegnapi tokiói jelentése szerint az oroszokat Kuroki serege ellen összpontosították. Egy orosz lovassapat átlépte a Taicsihót, Pönsziokutól nyugatra.

A balti hajóraj utban.

Dever, október 24. A balti hajóraj ma délután 1 órakor vonult el Dover előtt.

London, okt. 24. Lloyd jelentések szerint délután fél 1 órakor négy orosz torpedónaszád vonult el keleti útjában St. Katherinespoint előtt 5 óra 50 perczkor 11 orosz hajó vonult el Dungenesnél. Lloydjelentés szerint 5 óra 47 perczkor vonult el az orosz hajóraj St. Katherinespointnál.

UJDONSÁGOK.**Kereszt feltétel B.-Ujfaluban.**

Lélekemelően szép és maradandó emlékü ünnepély folyt le vasárnap, október hó 23-án B.-Ujfaluban.

A *Palotay* László pápai praelátus, nagyváradi kanonok nemeslelkűsége és áldozatkész ségéből létesült róm. kath. templom építésének második kiemelendő mozzanatát, a kereszt feltétel ünnepélyét tartotta meg a hitközség a szép és nagyszámban összegyűlt közönség jelenlétében.

Már kora reggelre fellebegték, galyakkal, kendőkkel feldiszitették a templom épület és torony állványát, a templom előtti téren pedig a kereszt felszentelésére galyakból készült sátrát emeltek.

Az ünnepélyre a délelőtt fél 10 óras gyorsvonattal érkezett meg Nagyváradról *Palotay* László praelátus több káptalani tiszt kíséretében, akiket az állomáshoz eléje ment egyháztanácsi tagok s a vidékről érkezett egyházi férfiak lelkes óvációval fogadtak s azután hosszú kocsisorban vonultak be a templom előtti tere, ahol a sátorban kitett gömbökbe először a szokásos emlékiratot helyezték el, azután megkezdették a szertartást. A megáldást *Csomák* János kerületi esperes furtai, *Rézmann* Márton m.-peterdi és *Sárkány* József derecskei plébánosok segédkezése mellett *Palotay* László praelátus végezte,

A szentkereszt jelentőségének szép beszédben való méltatása után húzták fel a virágokkal, kendőkkel feldiszitett s virág koszorúval megkoszorúzott gömböt és keresztet, mely a templom közepmagasságában elhelyezkedett zenekar által előadott Rákóczi induló hangjai mellett emelkedett fel a csinosan épülő templom karsu tornyára.

Amint ezek elhelyezése megtörtént, *Varga* Gyula fiatal törekvő munkavezető 10 pontba

foglalt pohárköszöntőt mondott, egymásután üritve ki poharát, a nagy közönség éljenzése között, a pápára, királyra, hazára, a megyés püspökre, *Palotayra*, a templom érdemduis létesítőjére, a hitközség egyházi és világi elnökére, az építész mérnökre, az építészre, a község összes lakosságára, a templom építésében résztvevő összes munkásokra s mindazokra, akik a templom építéséhez, akár anyagilag akár szellemileg hozzájárultak.

Végül az összes munkások a zenekar kísérete mellett a Hymnuszt énekelték el s ezzel az ünnepély véget ért.

Délben *Palotay* László praelátus a templom építésénél munkálkodó összes munkásokat megvendégelte; az egyháztanács tagjai pedig Ő méltóságával, a szertartásban segédkező lelkészekkel és vidéki vendégekkel együtt az »Oroszlán« nagyvendéglőben társas ebédre gyülekeztek össze.

Az ebéd atatt sok szép és lelkes pohárköszöntő hangzott el.

Elsőnek *Rézmann* Márton állott fel, lelkesen éltette a pápát és királyt, utána *Hubert* kir. járásbíró emelte poharát *Palotay* László praelátusra, ki viszont B.-Ujfalua község lakosságára s különböző vallás felekezetek közötti testvéri szeretetre és egyetértésre mondott áldomást. *Csomák* János kerületi esperes a megyés püspökre üritette poharát, majd ismét *Palotay* szólalt fel, éltetvén *Hubert* kir. járásbíró és *Sztarill* Ferencz építész, *Hubert* éltette *Grajánovits* gondnokot, *Szöllösi* albiró a kereszt megáldásánál segédkező papi vendégekre üritette poharát, utána *Palotay* László a b.-ujfalui hölgyeket éltette; végül *Szöllösi* a templom hely megvétele körül buzgólkodó *Bereczky* László káptalani tiszt éltetésével a köszöntők sorát befejezte.

A társaság kedélyes hangulatban a késő délutáni órákban oszlott széjjel.

*** Szacs vay Imre emlékezete.** Kegyelettel áldozott tegnap, kivégeztetése évfordulóján, Nagyvárad hazafias közönsége első képviselője az 1849. október 24-én kivégzett *Szacs vay* Imre emlékének. A kegyeletes ünnepélyt a martyr-képviselő nevét viselő asztaltársaság rendezte, melyet e hazafias tettért csak elismerés illet. Délelőtt 9 órakor a *Szent* László piebánia templomban requiem volt *Szacs vay* Imre lelkiüdvéért. A templom hajójában díszes katafalbot állított fel *Germán* Károly kegyelet-intézete, melyhez a szükséges virágdíszítéseket *Felinek* Ferencz műkertész bocsátotta rendelkezésre. A requiemen megjelent *Rimler* Károly polgármester, a martyr képviselő rokonsága, a 48-as honvédek, a *Szacs vay*-asztaltársaság s a polgárok nagyszámban. A ravatalt a *Szacs vay*-asztaltársaság által az évforduló alkalmából felruházott kilenc iskolásgyermek álta körül. A requiemet dr *Vucskics* Gyula plébános mondta dr *Lestyán* Endre káplán és *Szabó* Ferencz *Szent*-József intézeti prefektus segédletével. — Este a *Szacs vay*-asztaltársaság rendes gyülekező helyén a Bihar sörösnokban társas összejövetel volt, melyen az asztaltársaság összes tagjai megjelentek családtagjaikkal együtt, azonkívül vendégek is voltak jelen. A lakomán szép beszédekben emlékeztek meg a város első népképviselőjéről. A társaság a késő órákig volt együtt lelkes hangulatban s elhatározták, hogy jövőken is kegyelettel ünnepelik meg az évfordulót.

*** Honnét terjed a tifusz?** Dr. *Baróthy* Ákos városi főorvos előterjesztést intézett tegnap Nagyvárad város tanácsához, amelyben rámutat, hogy ujjabban a Porond-utca 107. számú háznál négy, a Városliget-sor 193. sz. háznál pedig egy tifusz betegség keletkezésének okát a főorvos abban véli, hogy a Városliget feltöltésére hordott nagymennyiségű rothadt szemét és más szerves anyag megfertőzteti a liget talajt s a levegőjét. Éppen így van Ujvároson az ősei temető és külváros között, valamint a fafüzes mellett. A szemétre ugyan hordtak 3-4 ujjnyi földet vagy épülettörmelékot, de ez nem használ semmit. A főorvos hivatkozik arra, hogy már több ízben feltárta ezen bajt, de eredmény nélkül. Ujjból intézkedést kér s kijelenti, hogy az ebből származható közegészségi bajok és hátrányokért a felelősséget nem vállalja el sem a multra, sem a jövőre.

*** Közegészségügyi gyűlés.** Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága október 27-én, csütörtökön délután 5 órakor ülést tart. Az ülésen az ujjabban előfordult fertőző betegségek felett tanácskoznak.

*** A cselédelhelyezés megrendszabályozása.** A cselédek ügyében s különösen a cseléd elhelyezés megrendszabályozására *Gerő* Ármín főkapitány szabályrendeletet készített. A jogügyi szakbizottság tárgyalta a szabályrendelet-tervezetet s azt véleményezte, hogy vegyék le a napirendről, mert a fennálló törvényekbe, nevezetesen a cselédekről szóló valamint az ipartörvénybe ütközik. A városi tanácsot azonban nem elégti ki a jogügyi bizottság véleménye s ujjból visszaadja a szabályrendelet-tervezetet, hogy jelölje meg a jogügyi szakbizottság részletesen, miszerint a szabályrendelet-tervezet melyik szakaszát kifogásolja s egyuttal jelölje meg azokat a törvényszakaszokat, a melyekre ezen kifogásolt részek ütköznek.

*** Megfelebbezett közgyűlési határozat.** A legközelebbi városi közgyűlés, a nyilvános előadásokról szóló szabályrendelet tárgyalásánál kimondotta, hogy orfeum előadások a szini szezon alatt is tarthatók a nagyváradi vendéglők és kávéházakban. A közgyűlés ezen határozatát *Somogyi* Károly szinigazgató és dr *Fodor* Gyula ügyvéd megfelebbezték. A felebbezésben kifejtik, hogy az orfeumok tartása kárára van a szinügynök s czáfolják, hogy a vendéglősöknek az orfeumok által jobban biztosítva volna az ekszisztenciájuk.

*** Esküvő.** Folyó hó 24-án esküdtök örök hűséget Nagyváradon *Szöke* Adolf m. kir. adótiszt dr *Spitzer* Henrik Nagykerékü körorvos leányának *Stefikének*.

*** Schlauch Józsefné temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután néhai özv. *Schlauch* Józsefné temetése. A gyászház udvarán volt felállítva a nagy díszes ravatal, melyee remek művü masszív érezkoporsóban nyugodott az elhunyt 95 éves urnó. A temetési szertartást *Dencs* János ez. kanonok segédlettel végezte. A szertartás végeztével az elhunyt koporsóját az üveges diszkocsira tették s impozáns gyászmenet kíséretében az olaszíi temetőbe vitték, hol a családí sírboltba örök nyugalomra helyezték.

A temetésen jelen voltak *Winkler* József püspök, *Fetser* Antal kanonok, *Géczy* Lajos urad. főútszt, *Kovács* Béla, *Jancsó* Dezső, *Sall* Ferencz, *Makucz* Ernő, *Nogely* István, *Szemethy* Géza, *Lindenberger* János, *Mayer* Antal, dr *Schweiger* Ede, dr *Hoványi* Géza, *Bereczky* Károly, *Stark* Gyula, *Böszörményi* Géza, *Hoffmann* Henrik, *Papp* Oszkár, *Bozóky* Béla, stb. A koszoru szalagok feliratai a következők voltak:

Feljethetlen édes anyáknak — szerető gyermeke *Jozsefné* és *Gerő*.

Az unokák és a dédunokák — tisztelet és szeretettel.

Utolsó üdvözlétül — Sal Ferencz, Teréz és Nina.

Tisztelete jeléül — dr Papp Oszkár és a családja.

Utolsó üdvözlétül a — Géczy család.

Baróyi Béla és családja — tisztelete jeléül.

Mély tisztelettel — Kubitschek Katalin.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata kiváló díszszel és nagy pontossággal rendezte.

*** Nyomdászok a miniszternél.** A magyar Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének küldöttsége tiszteleggett *Tisza* István gróf miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél, *Boda* Vilmos és *Engel* Lajos vezetésével. *Engel* Lajos memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek, melyben a vidéki nyomdatulajdonosok sérelmeiket adják elő s különösen az *államnyomdák versenyéből* származott bajok orvoslását kérték. A miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget, átvette a memorandumot és kijelentette, hogy a memorandumot tanulmányozni fogja. Ezután *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszternél akartak tisztelegni, de a miniszter, addig, míg az olasz provizoriumot nem tárgyalták le, küldöttséget egyáltalán nem fogad.

*** Párbajozó törvényhozók.** *Várady* Károly ma délelőtt *Nessi* Pál és *Kubik* Béla segédeivel provokálta *Wolfner* Tivadart, akinek *Münich* Aurél és *Horánszky* Dezső a megbízottai. A provokálásra *Wolfner* szombati közbeszólása adott okot. *Várady* ez ügyben ma fel is szólalt az ülésen.

*** Vilmos huszár tisztek löversenye.** A 7. Vilmos huszárezred tisztikara október hó 30-án vasárnap délután Debreczenben nagyszabású löversenyt rendez, melyen jelen lesz *Don Miguel* braganzai herceg is. A verseny rendezésében élének részt vesz az ezred nagyváradai osztálya is, amennyiben a tisztikar több tagja a zsűriben szerepel s több tisztséget töltenek be, továbbá a futamokban is részt vesznek.

*** A holló.** Két parasztlaszony veszekedett tegnap a piacon. Az egyik kofa fia megverte a másikat és ebből keletkezett a riadalom. A piaci hölgyei természetesen igyekeztek leszedni egymásról a kereszvizet.

A Fülönböző állat-evek illő alkalmazása után az egyik asszony kivágta a háromkodásra legalkalmatlanabb madár nevét.

— Te, rosszabb vagy még a hollónál is!

A másik esipőre tette a kezét és úgy kérdezte!

— Aztán miért, lelköm?

— Csak azért, mert a holló legalább nagy-péntékon mögmossa a láát, de te még akkor se. Lett ebből pofozkodás.

*** Országos elmeorvosi értekezlet.** Budapestén tegnap délelőtt nyílt meg a harmadik országos elmeorvosi értekezlet. Az értekezleten a megnyitó beszédet *Bolyó* Károly dr, a lipótmezei örültekháza igazgatója mondta s a tanácskozás vezetésére *Chyzer* Kornél dr, miniszteri tanácsost kérte föl. Az országos értekezlet folyamán dr *Gero* Sándor nagyvárad törvényszéki orvos is értekezett «A korlátolt beszámíthatóság» címen.

*** Ha a bíró megharagszik.** Egyelőre nevek nélkül adjuk az alábbi hírt; ha törvényes döntés lesz, nem hallgatjuk el a nevet sem.

Biharmegye egyik községében felszólította a bíró valamelyik gazdát a község házára holmi szomszédos verekedés irányában. Gazdúrám fel is ment a község házára.

— Itt vónék.

— Látnom, de bár ne látnám.

— Ha éppen meg akar vakulni bíró ur, ott az a bicska, üsse ki vele a pislogatóját. Örülni fog annak az egész község.

— De a ki erre meg amarra, így beszél kend a bíróval?

— Ha megérdemli, így.

— No hát én is úgy beszélék! Kisbíró! Lecsukni ezt az embert!

Rugott-vágott gazdúrám, de azért csak hüvösre került s ott méltatlankodott torokkal és ököllel, míg el nem csendesedett. Oreg este lett, mire kieresztették.

Másnap első dolga volt ügyvédhez igyekezni Nagyváradra s harmadnap ügyészségnél volt a följelentés a bíró ellen.

Két hét múlva a bírót vették faggatás alá, mit tett a hivatalos hatalmával? Már ezen aztán csakugyan felbőszült a bírói tekintély. Nem mert megint a kóterhez folyamodni, hanem parasztszszel kifundált valami mást, a mi szintén jó tromf legyen.

A följelentő egy szép napon végzést kap, a melyben értesítik, hogy ellene *mint örült ellen* megindították a gondnokság alá helyezési eljárást. Alapul szolgált egy bizonyítvány, a melyben a bíró és a jegyző hivatalosan igazolták, hogy az illető bolond.

Persze, a gondnokság alá helyezésből semmi sem lesz. Hanem a sértett gondolkozhatik róla, mivel adja vissza a tromfot a bírónak?

Szép is az a hivatalos hatalom!

*** Most már boldog a magyar.** A nyilvános látványosságok, előadásokról szóló szabályrendelet tárgyalásánál, Nagyvárad város törvényhatósági közgyűlése a szabályzatba bevette, hogy ezután orfeumi előadásokra a színiüzenet tartalma alatt is adható engedély. A közgyűlés ezen határozata még fel sem került jóváhagyás végett a belügyminiszterhez s már is jelentkezett az első vendéglős orfeumért. Ez különben előre látható volt. *Hillinger* Lipót a Fekete Sas vendéglőse folyamodott, hogy orfeum előadásokat rendezhessen. A városi tanács tegnap a kérelmet teljesítette s *Hillinger*nek engedélyt adott, hogy a Sas vendéglőben naponként orfeum előadások tartassanak, azonban csak este 9 órakor kezdhetők meg az előadások. Gyönyörű állapot lesz, ha a többi vendéglősök is berendezik az orfeumokat. Végre is, amit *Hillinger*nek megengednek, a többi is igényelheti.

*** Összevagdalt földmives.** *Tomse* Juon kotyikleti földmives tegnap délután összevagdalt régi barátjával, *Móra* Józseffel. Először csak szóval sértették egymást, de később már tetteslegességre került a sor. *Móra* József végre annyira feldühödött, hogy baltát ragadva összevagdalta ellenfelét *Tomse* Juont. A halálosan sérült embert a biharmegyei közpórházba szállították, hol a halállal vívódik. *Nisselovszky* Endre vizsgálóbíró kiszállt a helyszínére, a vizsgálat megejtése végett. A gyilkost letartóztatta a csendőrség s ma átfogják kísérni a nagyváradai kir. törvényszék börtönébe.

*** Halálozás.** Részvétellel értesülünk a mély gyászról, mely *Richter* Jenő ujjalotai plébános és testvéreit sujtotta, édes anyjuknak, özv. *Richter* Józsefné szül. *Csicsmányi* Jozefa halálával érte. A 70 évet élt derék nő szombaton, október 22-én délután hunyt el, rövid szenvedés után. Temetése tegnap, hétfőn délelőtt nagy részvét mellett ment végbe; a köröstarjáni és ujjalotai hívek nagy számmal voltak jelen a végtisztességtétel. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** Péksütemények.** Budapestén a péklegények csaknem halálra verték egy társukat, a ki nem akart zsarolószövetkezetükkel a végletekig kitartani. A tárgyalás közben aztán kiderült, hogy a péksegéd urak valósággal megszerülték az egész fővárost. Maggsabb bért követeltek és kaptak, ennek fejében pedig a pékek kötelesek voltak a zsemle árát felemelni. A ki nem emelt, attól a segédeknek *kimenték*.

Ezóta Budapestén kisebb és rosszabb a péksütemény, de nagyobb az ára. Némi rekompenzációképpen valami szintén nagyobb lett: lyukak a zsemleben.

A mi Budapestén megcsináltak sztrájkjal a péklegények, azt kezdik Nagyváradon megcsinálni sztrájk nélkül a pékmesterek.

Aki visszaemlékszik a régi idők péksüteményeire s azok árára, elképped a csodás növekvésen és csökkenésen. Nőtt az ár és apadt a tartalom. Ma már nem kell kétfelé vágni a kerek zsemlet, hogy a zsebbe férjen. Régóta zsebkidadásban készülnek a zsemlek.

A közönség kezdi a változást észrevenni s azon gondolkodik, ne változzék-e a közönség fizető kedve is? Mert az bizonyos, hogy a pékmesterek a süteményből élnek, de a közönség megél a méregdrága péksütemény nélkül is. Jobb lesz tehát a pékeknek visszatérni a régi becsületes kimért süteményekhez, nehogy a közönséggel együtt elriasszák a mi kenyérünket is.

*** Öt lopás.** Dr *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgató *Lukács* György-utca 23. szám lakásában az éjszaka tolvaj járt, ki a folyosón levő egyik nyitott szekrényből cselédruha neűeket s panaszosnak egy pár cipőjét 40 kor. összértékben ellopta. Nyomozás folyamatban. — *Szekely* Jánosné kőbölkiti illetőségű asszony panaszt emelt a rendőrségen, hogy a Nagyvársártéren tegnap délelőtt felügyelet nélkül hagyott szekeréről egy gubát és egy puttont leloptak. Mindkét tárgyat meg is találta *Beke* László micskei gazdálkodó szekerén. Minthogy azonban *Beke* a magáénak mondja a gubát és puttont is, egyelőre a körül forog most a puhatolási eljárás, hogy ki hát a káros: a panaszos-e vagy a panaszolt. — Özv. *Rosenthal* Benedeknél tegnap délelőtt a piacon ellopták erszényét. Ebben 14 korona pénz és 3 drb aranygyűrű volt. Ugyancsak a piacon *Dékány* Jánosné, ki a vásárolt pulykát fizette ki, egy 10 koronás aranyat leejtett. Hosszas keresés után sem kerülvén meg az elkallódott arany, az előhívott rendőr hamarosan megtalálta a földre hullott sárga csikót *Kakucs* Koszta beznyei illetőségű magánzó zsebében. A meglepetést szinlelő férfit lezárták. — *Sauber* Sámuelné piaci sátrából egy 6 korona értékű kabátot kilopott tegnap délelőtt egy oláhczigány. A tolvajt hosszas üldözés után elfogták. Kovács Mihálynak mondja magát s aradmegyeinek. Lezárták a rendőrségen.

x Ritka kedvező alkalom kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműúru szükségletet beszerezni. A közkedveltségnek örvendő s általános szohdságáról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai* cég más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

x Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendű czigány zene, friss csapolású Dreher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olesó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedet helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy ugy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvételnek.

x Sirkoszoruk legszebb kivitelben nagy választékban, a legolesóbban beszerezhető *Cziller Imre* áruházában Olaszí fő-utca; fiók üzlet Szt-László-tér. 911.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Bob herceg, operett.

Szerda: Don Caesar, Színmű.

Csütörtök: Kis pajtás, vígjáték.

Péntek: A Kis császár új operett. 11 órázr.

Szombat: A Kis császár.

Vasárnap: d. u. Simonyi öbester vigjáték; este: A sárga csikó népszimű.

Sursum corda. Bosnyák Zoltán vezércikk drámája vezércikknek bizonyult, kevesen érdeklődnek iránt, azok is csak egyszer. A színház meglehetősen üres maradt s a jelenlévők sem igen lelkesültek. Az előadás is megmaradt a tavalyi vezércikk színvonalon: nehéz volna kifogásolni, de nehéz lett volna lelkesülni is. Részben ennek, maga a szerző az oka ki színszerűségben nem éppen bizonyult mesternek, részben a szereplők is, akik kevéssé igyekeztek a szerepben egyéniséget visszatükröztetni. Még legegényibb Szerényi Gizella grófnéja volt; a buzgó igyekezet azonban minden egyes szereplőnél elismeréssel emelendő ki.

Bob herczeg. Martos Huszka operetteje kerül ma színre a Szigligeti-Színházban, Aradi Arankával a czimszerepben. A többi főszerep Garzó, Verő, Bérczi, Tihanyi, Szathmáry, Sümeghi kezében van.

EGYESÜLETEK.

A Polgári kör felolvasása.

A Nagyváradi polgári körnek mai napra rendszeresen összehívott közgyűlése, a tagok kellezőszámában meg nem jelenése miatt nem volt határozat képes, ez indokból az alapszabályok 29 § értelmében 1904 évi *November hó 6-ik* napjának délután 11 órájára a kör helyiségébe újabb közgyűlést hívok össze, — mely közgyűlésnek tárgya: a választmánynak a polgári-kör feloszlata iránt tett javaslata, — s ebből folyó intézkedés lesz.

Erre a közgyűlésre a nagyváradi polgári kör tagjait azzal a figyelmeztetéssel hívom meg, — hogy a közgyűlés a megjelenők számára való tekintet nélkül fogja — a feloszlata kérdésében határozatát meghozni.

Nagy Váradi 1904 évi Október hó 23-án
Mezey Mihály
elnök.

Igazságszolgáltatás.

A kanász merénylője.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

Toma Nyikita kanászember Amint a hegyoldalban üdögélt a tűz mellett s csöndesen pipázgatót egyszerre csak fegyverdördülés hangzott el és a golyó épen a füle mellett szivított. A lövést csakhamar másik követte, s az meg is sebesítette Toma Nyikitát a fején. Nehéz küzdelem után sikerült a kanásznak elmenekülni s meg nem állt Bihartüredig, ahol elmondotta a dolgot, Tamadójában a dulakodás alatt fölismerte tőzsomszédját Popovics Györgyöt, akit aztán a csendőrök letartóztattak s aki be is ismerte hogy csakugyan ő támadta meg Toma Nyikitát. A nyomozás során aztán kiderült Popovics György szerelmi viszonyt folytatott a sértett feleségével. A férj erre a hírre kitiltotta házából Popovicsot, aki ezért akart bosszút állni a szomszédján s azért lövöldözött rá a tavaszon.

A nagyváradi kir. ügyészség gyilkosság büntetnének kísérlete miatt emelt vádat Popovics ellen s az ügyben ma volt a főtárgyalás Millye Gyula táblabíró elnöklése mellett. Szavazóbíró volt Szentlélek László és Koru Lajos.

A tárgyalás megnyitása után kihallgatták Popovics György vádlottat, aki azt állítja, hogy nem volt szándéka megölni Toma Nyikitát. Dulakodás közben sült el újra a fegyver és ekkor sérült meg Toma Nyikita. A sértett azonban egészen másképen adta elő a dolgot s a tanúk vallomása is azt erősítették meg, hogy Popovics Györgynek csakugyan az lehetett a szándéka, hogy megölje Tomát.

A vádlatóság képviselője a kérdések fölöttéle előtt módosította a vádat a gyilkosság kísérlete helyett csak a szándékos emberölés

kísérletére vonatkozólag indítványozott kérdést. A védő nem tett föl külön kérdést. A törvényszék az ügyészség által indítványozott kérdést megszövegeztén a vád és védelem előterjesztésére került a sor. Vámosy Mihály királyi alügyész bebonyozitva látván a vádat, kérdése értelmében, marasztaló verdiktet kért, Dési Géza dr. azt vitatta, hogy a fegyver dulakodás közben sült el s ölési szándékról szó sem lehet. Legfeljebb súlyos testi sértés vétségéről lehetne szó s azért a védettje nagyon is megszenvedett az öt hónap óta tartó vizsgálati fogsággal. Fölmentést kért.

Az esküdtek rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket, amelyet Zsigmond Ferencz esküdtfőnök hirdetett ki. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a szándékos emberölés büntetnének a kísérletében, minek folytán a törvényszék Toma Nyikitát a btkv. 279. §, 65. 66. § és 289. §-a alapján két évi tegyházra ítélte.

Az ítéletben a vád képviselője megnyugodott, az eltélt érdekeiben védője semmiségi panaszt jelentett be.

A Pékegédék vendettája. A bíróság tegnap délután fél egy órakor hirdette ki a pékegédék ügyében az ítéletet. Mind a hét vádlottat bűnösnek mondja ki a Kápolnai ellen elkövetett súlyos testisértésben és Sándor Mihályt másfél évi, Talár Dénest egy évi, Tiller Istvánt másfél évi, Molitorisz Gyulát nyolcz hónapi, Stejancs Kálmánt hat hónapi, Stark Bélát másfél évi és Komha Pétert hat hónapi börtönnel sújtja. Az összes vádlottak fellebbeztek az ítélet ellen.

TÁVIRATOK.

Politikai hírek.

Budapest. okt. 24. (Saj. tud. táv.) Lukács László pénzügyminiszter javaslatát 27-én fogja a Ház elé terjeszteni. A népoktatási reformokról szól a törvényjavaslat felett már csütörtökön megkezdik a vitát.

Kihallgatás.

Budapest. okt. 24. (Saj. tud. táv.) Ó Felsepe november 7-ikéig minden csütörtökön legfelsőbb kihallgatást tart a budavári királyi palotában. A kihallgatásra előjegyzéseket a kabinet iroda fogad el.

Képviselők párba.

Budapest. október 24. (Saj. tud. táv.) Várady Károly és Wolfner Tivadar képviselők között felmerült aflért ma este intézték el lovagias uton. A képviselők kardpárbaft vívtak s mind ketten könnyebb sérülést szenvedtek.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, okt. 24.

Buza okt. — — — —	10.02
Buza ápr.-re — — — —	10.14
Rozs okt. re — — — —	7.59
Tengeri máju-ra 1905. — — — —	7.99
Zab okt. re — — — —	7.35
Repeze aug.-ra — — — —	11.40

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 24.

Os-rékhitelrészvény — — — —	671.—
Magyar hitelrészvény — — — —	780.50
Leszámláló bank — — — —	463.—
Rüman.árnyai — — — —	5.50 —

Oszt. m. államvasuti részvény	644.—
Közuti vasut — — — —	584.—
Városi villam s vasut — — — —	344.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1904. okt. 24.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	119.20
Magyar koronajárdék 4% — — —	.98
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ % — — —	88.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön —	210.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön —	1.63
Oszt. járdék papírban — — —	99.50
Oszt. járdék ezüstben — — —	100.—
Oszt. járdék aranyban — — —	114.50
Oszt. korona járdék — — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	155.—
Oszt. magyar bankrészvény — — —	1735.—
Magyar hitelbank részvény — — —	—7.83
Oszt. hitelbank intézeti részvény — — —	—66.9
Oszt. magyar államvasuti részvény — — —	651.25
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.04
Német Birodalmi márka — — —	117.55
London vista — — — —	23.925
Páris vista — — — —	95.22
20 márkás arany — — — —	23.50

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyváradi város tanácsának árverési küldöttségétől.

Árverési hirdetmény.

Nagyváradi város tanácsától nyert megbízás folytán az alább megjelölt ingatlan eladása czéljából 1904. évi december hó 1-napján d. e. 10 órakor a városháza nagy termében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerül:

Nagyváradi újváros Kossuth Lajos utczában levő s ezelőtt a városi rendőrség elhelyezésére szolgált 5 sz. beltelkes ház, kikiáltási ára 94500 korona.

Bánatpénzül a kikiáltási árak 10 % -a szolgál, mely árverelők által az árverés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban teendő le.

A fent megnevezett ingatlanra vonatkozó helyszínrajz alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető, s ugyanott egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat utján lehet, zárt ajánlatok csakis a fent kitett határidőig a szóbeli árverés megkezdése előtt adhatók be, s ezekhez az előírt bánatpénz vagy ennek a városi pénztárban történt letétét igazoló letéti jegy is csatolandó, s árverelő zárt ajánlatában világosan kiteni köteles, hogy az árverési feltételeket rajzokat stb. ösméri, s azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja, szóbelileg árverelők az árverés megkezdése előtt a feltételeket ugyanezen körülmény elismerés végett aláírni tartoznak.

Árverelőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyváradi városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyváradi, 1904. évi október hó 20-án.

Komlóssy József.

j. és g. tanácsnok mint az árverési küldöttség elnöke.

Hirdetések felvételnek

a legjutányosabb árban a lap
kiadóhivatalában.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk**fiuk és leánykák részére:** kész fehérneműket, ugyszintén paplanok,

harisnyák minden rőfös és női divatárak nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.**Szabó Testvérek** rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses**jelzálogkölcönöket**

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Hatóságilag

engedélyezett

végeladás!

Más vállalat miatt helybeli

kézmű-, divatáru- és confectionó-

(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket

feloszlattuk s az árukat készpénz fizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.